

Działalność innowacyjna w Polsce

AKTYWNOŚĆ INNOWACYJNA

Działalność innowacyjna to całokształt działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań same z siebie mają charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, lecz są konieczne do wdrażania innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

W latach 2011-2013 aktywność innowacyjną¹ wykazało 18,4% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 12,8% przedsiębiorstw z sektora usług (wobec 17,7% i 13,9% w latach 2010-2012). Nowe lub istotnie ulepszone innowacje produktowe lub procesowe wprowadziło 17,1% przedsiębiorstw przemysłowych i 11,4% przedsiębiorstw z sektora usług (w latach 2010-2012 odpowiednio 16,5% i 12,4%).

Uwzględniając rodzaj wdrożonych innowacji:

- **innowacje produktowe** wprowadziło 11,0% przedsiębiorstw przemysłowych i 5,8% przedsiębiorstw z sektora usług (wobec 11,2% i 7,0% w poprzednim okresie badawczym),
- **innowacje procesowe** wprowadziło 12,8% przedsiębiorstw przemysłowych i 8,5% przedsiębiorstw z sektora usług (wobec 12,4% i 9,1%),
- **innowacje organizacyjne** wprowadziło 8,3% przedsiębiorstw przemysłowych i 7,1% przedsiębiorstw z sektora usług (wobec 10,3% i 10,5%),
- **innowacje marketingowe** wprowadziło 7,5% przedsiębiorstw przemysłowych i 7,0% przedsiębiorstw z sektora usług (wobec 10,2% i 11,1%).

W ramach innowacji produktowych, nowe lub istotnie ulepszone wyroby wprowadziło 10,2% przedsiębiorstw przemysłowych, natomiast nowe lub istotnie ulepszone usługi – 3,9% przedsiębiorstw z sektora usług. Spośród innowacji procesowych przedsiębiorstwa przemysłowe najczęściej wdrażały nowe metody wytwarzania wyrobów i usług (9,6%), a podmioty w sektorze usług – nowe metody wspierające procesy w przedsiębiorstwach (6,2%).

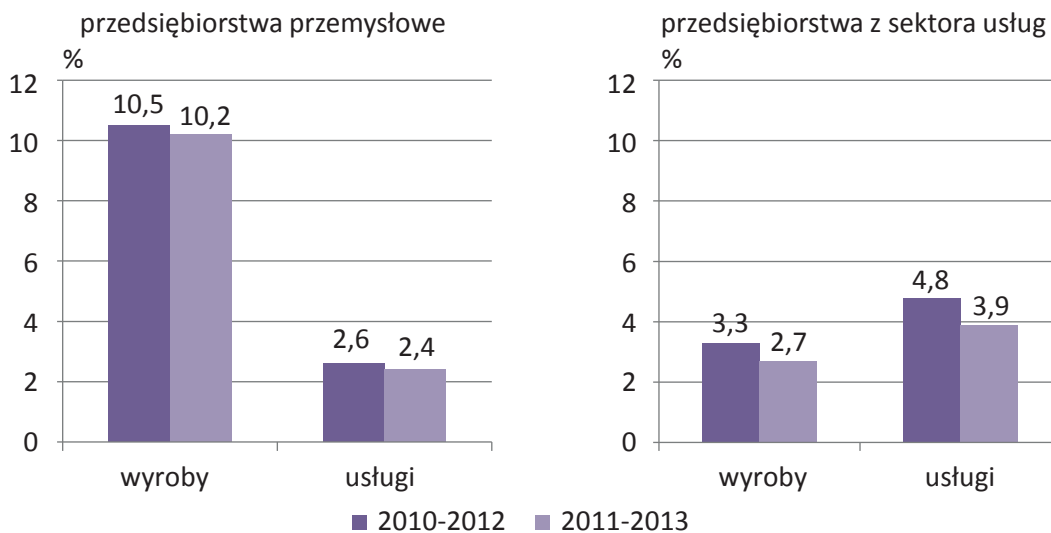
Największy udział przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe, wystąpił w następujących działach przemysłu: *wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej* (50,9%), a także *górnictwo rud metali* (50,0%), natomiast w sektorze usług

¹ Informację opracowano na podstawie wyników badań GUS *Innowacje w przemyśle* oraz *Innowacje w sektorze usług* zrealizowanych w 2013 r., z zakresu prowadzonej w latach 2011-2013 działalności innowacyjnej, wdrożonych innowacji oraz poniesionych w tym celu nakładów. Badaniem *Innowacje w przemyśle* objęte były przedsiębiorstwa o liczbie pracujących 10 i więcej oraz rodzaju prowadzonej działalności zaklasyfikowanej według PKD 2007 do sekcji B – Górnictwo i wydobywanie, C – Przetwórstwo przemysłowe, D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych lub E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją. Badaniem *Innowacje w sektorze usług* objęte były podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej oraz rodzaju prowadzonej działalności zaklasyfikowanej według PKD 2007 do następujących sekcji i działów: działu 46 – Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa, sekcji J – Informacja i komunikacja, sekcji K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, działu 71 – Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne, działu 72 – Badania naukowe i prace rozwojowe, działu 73 – Reklama, badanie rynku i opinii publicznej.

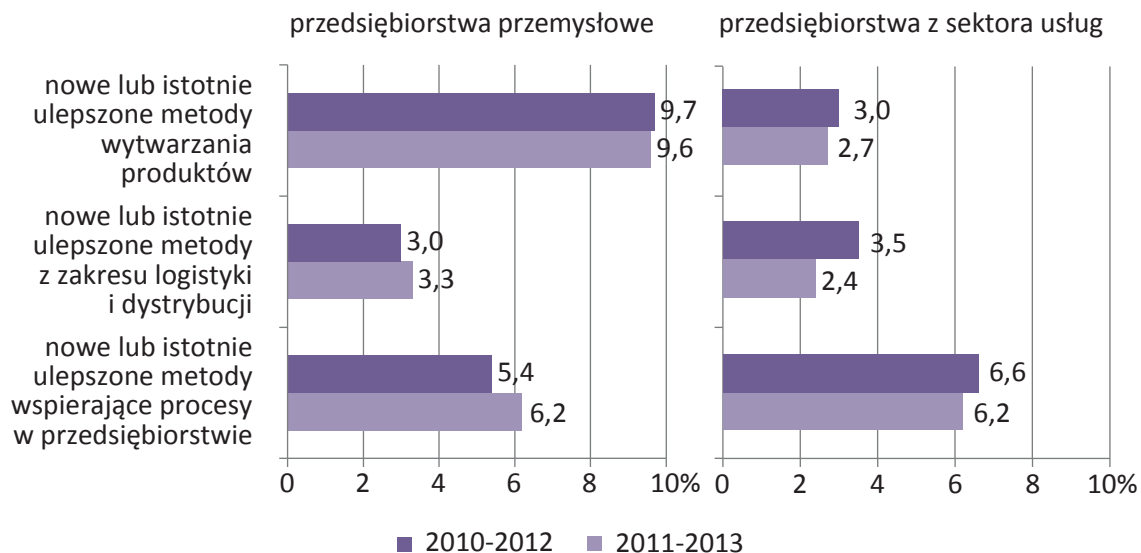
– w działach: ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego (60,3%) oraz badania naukowe i prace rozwojowe (35,9%).

Spośród innowacji organizacyjnych przedsiębiorstwa przemysłowe wprowadzały najczęściej nowe procedury organizacyjne (5,9%), natomiast podmioty w sektorze usług – nowe metody podziału zadań i uprawnień decyzyjnych (5,3%). Z innowacji marketingowych w przemyśle najwięcej przedsiębiorstw wprowadziło zmiany w projekcie/konstrukcji lub opakowaniu wyrobów lub usług (3,9%), a w sektorze usług – w nowych mediach lub technikach promocji produktów (4,7%).

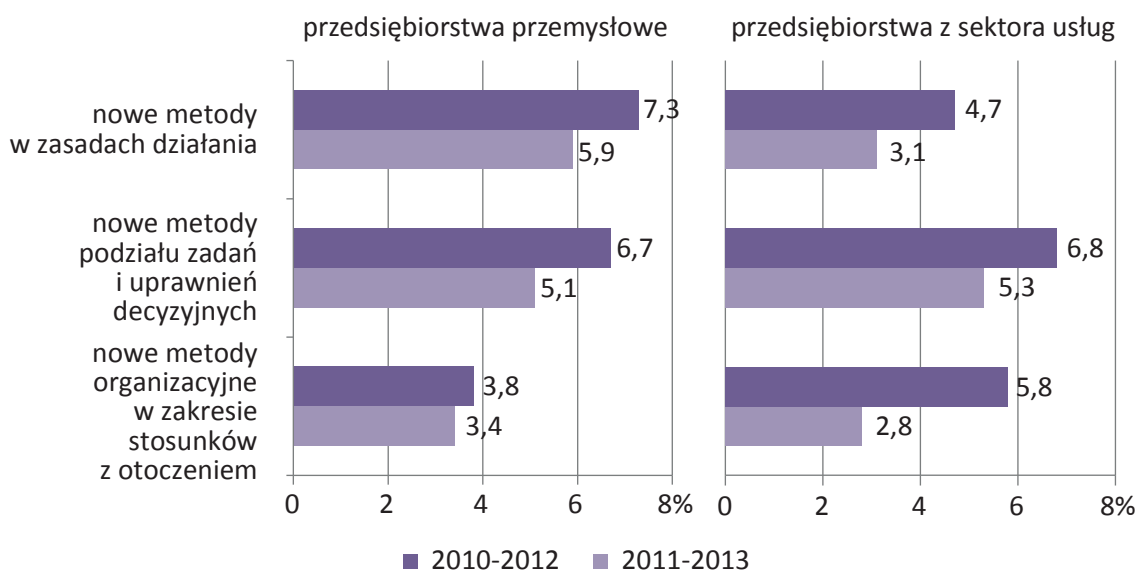
Wykres 1. Innowacje produktowe

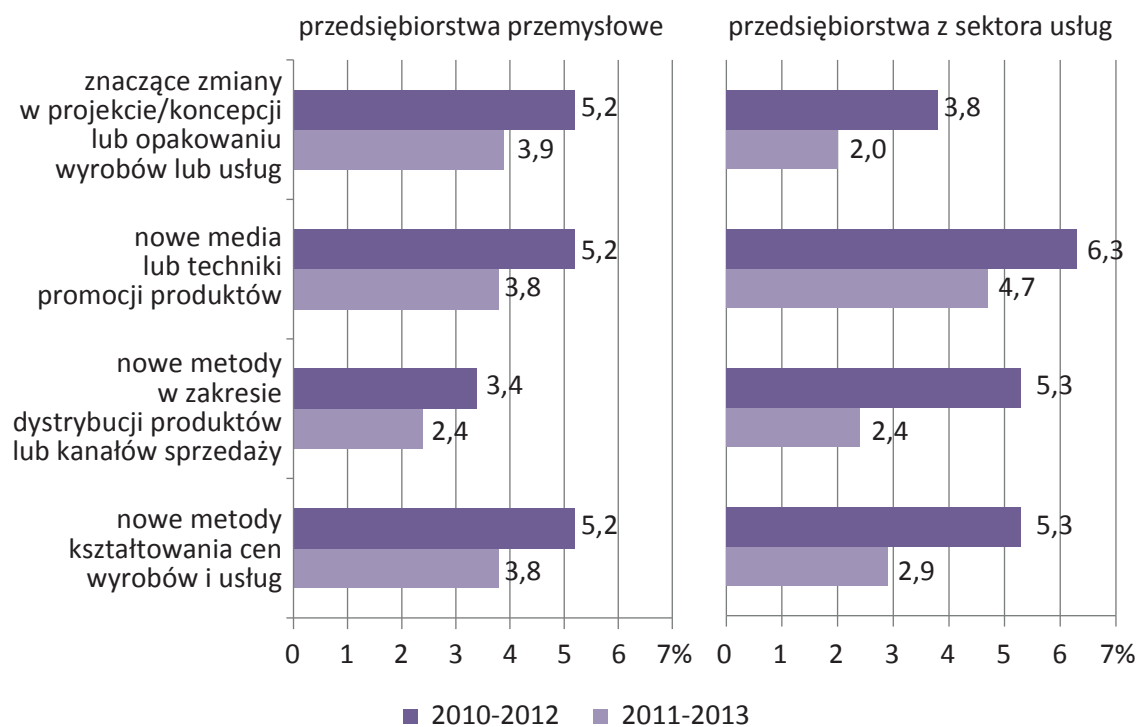
Wykres 2. Innowacje procesowe

Wykres 3. Innowacje organizacyjne

Wykres 4. Innowacje marketingowe

Biorąc pod uwagę rodzaj wprowadzonych innowacji w latach 2011-2013 udział przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje w ogólnej liczbie przedsiębiorstw jest największy w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 250 osób; zarówno w przemyśle, jak i w usługach przeważały przedsiębiorstwa wprowadzające innowacje procesowe (odpowiednio 46,9% i 39,8%).

Tablica 1. Udział przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje w latach 2011-2013 w ogólnej liczbie przedsiębiorstw według liczby pracujących

Wyszczególnienie	Innowacje wprowadzone na rynek w latach 2011-2013			
	produktowe	procesowe	organizacyjne	marketingowe
	w % przedsiębiorstw ogółem			
Przedsiębiorstwa przemysłowe	11,0	12,8	8,3	7,5
liczba pracujących:				
10-49	6,1	7,7	5,4	5,2
50-249	21,1	23,1	12,6	11,1
250 i więcej	42,7	46,9	34,8	27,9
Przedsiębiorstwa z sektora usług	5,8	8,5	7,1	7,0
liczba pracujących:				
10-49	4,6	6,8	5,7	5,8
50-249	10,4	14,5	12,4	11,7
250 i więcej	27,0	39,8	29,1	26,9

NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ

Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych w 2013 r. wyniosły 20958,9 mln zł, a w przedsiębiorstwach z sektora usług – 11980,9 mln zł. W przedsiębiorstwach przemysłowych dominowały nakłady inwestycyjne, które stanowiły 73,6% wszystkich nakładów na innowacje. Przedsiębiorstwa z sektora usług najwięcej środków przeznaczyły na inwestycje – 42,4% oraz na działalność badawczo-rozwojową – 23,0%. Ponadto poniesione zostały nakłady m.in. na zakup oprogramowania, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych, szkolenia, marketing.

Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych oraz w sektorze usług finansowane były głównie ze środków własnych (71,1% nakładów na innowacje w przedsiębiorstwach przemysłowych i 79,7% – w sektorze usług). Mniejszy udział w tych nakładach stanowiły w przedsiębiorstwach przemysłowych środki z grupy pozostałe (11,3%), natomiast w sektorze usług – środki pozyskane z zagranicy oraz kredyty bankowe (po 8,3%).

Nakłady na działalność innowacyjną na przestrzeni lat 2011-2013 kształtowały się na zbliżonym poziomie w przypadku przedsiębiorstw przemysłowych, natomiast w odniesieniu do przedsiębiorstw z sektora usług największe nakłady poniesione zostały w 2012 r.

Tablica 2. Nakłady na działalność innowacyjną

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
	w mln zł		
Przedsiębiorstwa przemysłowe	20821,1	21535,4	20958,9
Przedsiębiorstwa z sektora usług	10979,1	15145,4	11980,9

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY

W 2013 r. udział przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2011-2013 w przychodach ogółem wyniósł w przedsiębiorstwach przemysłowych 8,6%, a w sektorze usług – 3,4%.

Przychody ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych bada się w podziale na przychody ze sprzedaży:

- produktów nowych lub istotnie ulepszonych dla rynku, na którym działa przedsiębiorstwo,

- produktów nowych lub istotnie ulepszonych tylko dla przedsiębiorstwa.

Udział przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem, według liczby pracujących, zarówno w przypadku przedsiębiorstw przemysłowych, jak i z sektora usług, wykazuje stabilną sytuację. W przemyśle i w sektorze usług największe przychody generowane są przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących 250 osób i więcej.

Tablica 3. Udział przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem według liczby pracujących

Wyszczególnienie	Produkty wprowadzone na rynek								
	ogółem			nowe dla rynku			nowe tylko dla przedsiębiorstwa		
	2009- -2011	2010- -2012	2011- -2013	2009- -2011	2010- -2012	2011- -2013	2009- -2011	2010- -2012	2011- -2013
	w % przychodów ze sprzedaży ogółem								
Przedsiębiorstwa przemysłowe	8,9	9,2	8,6	5,2	3,8	3,8	3,7	5,4	4,8
liczba pracujących:									
10-49	1,7	1,9	3,2	0,6	1,2	2,4	1,1	0,8	0,8
50-249	5,5	4,7	5,2	2,5	2,3	2,6	3,0	2,5	2,6
250 i więcej	11,0	11,9	10,6	6,7	4,8	4,4	4,3	7,2	6,2
Przedsiębiorstwa z sektora usług	3,3	3,1	3,4	1,4	1,4	1,6	1,9	1,8	1,8
liczba pracujących:									
10-49	0,8	0,4	1,1	0,4	0,2	0,8	0,4	0,3	0,3
50-249	2,3	3,2	1,9	1,1	0,8	0,4	1,2	2,4	1,5
250 i więcej	5,8	5,9	6,4	2,2	3,0	3,0	3,5	2,9	3,4

W przychodach ze sprzedaży produktów innowacyjnych, produkty nowe lub istotnie ulepszone dla rynku w 2013 r. stanowiły w przemyśle 43,9%, natomiast w sektorze usług – 46,1%.

PODSUMOWANIE

W latach 2011-2013 nowe lub istotnie ulepszone produkty lub procesy wprowadziło w Polsce 17,1% przedsiębiorstw przemysłowych i 11,4% przedsiębiorstw z sektora usług.

W przedsiębiorstwach przemysłowych oraz w sektorze usług najczęściej były wprowadzane innowacje procesowe (odpowiednio 12,8% i 8,5%).

Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych w 2013 r. wyniosły 20958,9 mln zł, a w przedsiębiorstwach z sektora usług – 11980,9 mln zł.

Dominującym rodzajem nakładów, zarówno w przedsiębiorstwach przemysłowych, jak i w sektorze usług, były nakłady inwestycyjne, które stanowiły odpowiednio 73,6% i 42,4% wszystkich nakładów na innowacje.

Nakłady na działalność innowacyjną w przeważającej części były finansowane ze środków własnych przedsiębiorstw (71,1% nakładów na innowacje w przedsiębiorstwach przemysłowych i 79,7% – w sektorze usług).

W 2013 r. udział przychodów ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2011-2013 w przychodach ogółem w przedsiębiorstwach przemysłowych wyniósł 8,6%, natomiast w sektorze usług – 3,4%.